

نیشابور شهر تمدن های کهن

محله‌های نیشابور در آیینه تاریخ(بخش هجدهم)

یکی کشفته

دیوارهای شهر و خندق

دورود به همراهان همیشگی و دوستدار نیشابور گردی در ادامه سیر و سفر به محلات نیشابور در شماره ی قبل رسیدیم به پی بر و کوره راههای آن که زمانی محل تردد های اصلی بوده و در ادامه به معرفی آنجا پرداختیم و از باغ سرهنگ غفاری فرزند برادر کمال الملک نوشتیم و تا منزل استاد معمار علی‌اصغر زاودی رسیدیم . حال در ادامه قاطع منزل زاودی و معرفی کوچه ایشان را به فرصت بعدی میساریم و راه خود را در همان مسیر خندق ها و از دیوار به دیوار باغ سرهنگ غفاری ادامه خواهیم داد آنجا که تا مدتها همان حجیم عمیق خندقهای چندین ساله چشم انداز اهالی این منطقه و دیگر نیشابوریان بود و به مرور به تدریج با پر کردن نخاله های بنایی و خار و خاشاک کم کم به سطح زمین نزدیک تر و در فواصلی راه میان بری شده بود برای تردد همسایه ها و دسترسی آسان‌تر به ممر عام و کوچه درخت پسته که غالباً مرکز تجمع افراد نیز همان هیات جعفری بوده،القصد به پر شدن این خندق‌ها کم‌کم میل به توسعه شهری نیز باعث ایجاد منازلی در این محدوده شد و به مرور نیز با تخریب باغ های اطراف آن و بنی مرز حاشیه نشینی نیشابور آزمان بود سرعت این شهرنشینی بیشتر شد.

گفتیم که تا مدتها باغ غفاری که بود بعدا تفکیک شد و اهالی مختلف در متراز های مختلف آنجا سکنی گزیدند دیوار به دیوار خندق را حاجی بکایان داشت و در امتداد این مسیر اکبر عابدی همسایه ای شد و حاجی پاکالان نیز مدتها اینجا می‌زیست علی دلیر و حاجی عابدی که به لته‌فروش معروف بود نیز اینجا بودند و خود لته فروشی از آن شغل های جالب آزمان بوده ؛ بنوعی پارچه فروشی اکنون اما نه به حالت پیشین یکبه و دبدبه فعلی که حضرات پارچه فروش و کلاسی کاری که دارند غالباً یا دکان‌های کوچک داشتند و یا با دستفروشی و بساط پهن کردن کنار خیابان و کوچه های پر رفت و آمد به کسب و کار مشغول می‌شدند پارچه ها را یا توبی ؛ یا متری یا کیلویی خرید و فروش میکردند با درآمد کم هم قانع بودند و بیشتر رضایت مشتری و فروش جنس مرغوب مدنظر داشتند.

خلاصه سیمرخ خیال با یاد آوری آن کوچه باریک ها و راه های تنگ و به اصلاح کوره راه‌ها روزهای برقی را به یاد می آورد که در همین راه های اندک آنچنان که بارش برفها و نزولات آسمانی فراتر از تصور اکنون ما بوده با پارو کردن پشت بابهاشان بدلیل آنکه آزمان‌ها مثل الان امکاناتی مثل ایزوگام نبود، باید سریعتر در جمع آوری برف اقدام میکردند که به اصطلاح پشت باب میاشند نم نکند و همین پارو کردن برف موجب پدید آمدن غالباً برف را به کوچه بریزند و همین اثابتش برف خانه‌ها مسیر تردد را با مشکل دچار می کرد و تا حتی به ارتفاع دو متر برف روی هم بود و گاهای باید توبلی می‌زدند برای تردد و یا به اندازه رد شدن دو نفر به سخی از طرفین همراه باشد و در همین سخی ها و مشکلات چند روزها و شبهایی را که با خوشی و خرمی سبری نمی‌کردند.

القصد نینگاه سیمرخ خیال همچنان به سر نیش کوچه استاد زاودی است و طی طریق می‌کند از آن طرف کوچه که باغ حاج حسن دیباغ برادر حاج حسین که در شماره قبل از ایشان گفتیم باغ بزرگی که به مرور تخریب و تفکیک شد و الان هم کوچه بن بستی شده و خانه های زیادی پیرامونش است و چه شیرین روزگارتی که همه این مردمان نیک سیرت با خوبی و خوشی در کنار هم میزیسته‌اند آزمان‌ها که رفاقت ها و دوستی‌ها بوی یکرنگی داشت.

یکی دیگر که مسیر را ادامه دهیم دیوار به دیوار همین باغ دیوار روزگارتی دیوار کاروانسرای شیروار معروف است که با دیوارهای بلند محصور بوده و تقریباً آن طرف کوچه را احاطه کرده تا حدود خیابان خاکی (فردوسی جنوبی فعلی) و مالکیست کنونی کاروانسراست که قدمت دیرینه آن را بر برخی از باز گو کنندگان تاریخ شفاهی نیشابور آتظور که شنیده و گفته اند حتی از کاروانسرای شاه عباسی جنب میدان خیام کنونی قدیمی‌تر بزرگتر می دانستند . خب تقریباً تا اواسط این سده کوره راه قدیم و البته کوچه فردوسی جنوبی ۶ فعلی آذینم و ادامه این سیر و سفر را بر پال سیمرخ مردم نیشابور بعدی میساریم. چه کنم که مجال نگارش اندک و خاطرات شنیدنی محلات نیشابور بسیار است. شما دوستان می توانید نظرات خود را دربستر اپلیکیشن اینستاگرام به آدرس : @yahya_shekofteh نیشابور شهر تمدنهای کهن مستقیماً با نگارنده منن در میان بگذارید.

چهارشنبه ۲۵ مرداد ۱۴۰۲ – شماره ۱۳۸ – سال هشتم

دانستی‌های حقوقی

نگاهی به سیر تدوین قانون مدنی در ایران

سید محمد حسین حسینی دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه علوم قضایی تهران **بخش نخست**

قانون مدنی حال حاضر در سال ۱۳۰۷ به تحریر درآمد از آن زمان تاکنون تغییرات گسترده‌ای در مصادیق و چالش‌های حقوقی روی داده است که قانون موجود به حقوقی نبوده است اما در هر صورت قانون موجود با توجه به غنا و پرباری که تلقیفی از حقوق فرانسه و فقه امامیه است همواره به عنوان یکی از اثرگذارترین منابع در رسیدگی‌های قضایی مورد استفاده می‌باشد.

یکی از مسائل مبتلا به که در قانون به طور منضصل بدان پرداخته شده است مسئله احکام و آثار املاک نسبت به املاک مجاور است که با دانستن چند نکته حقوقی بکر و پرکاربرد می‌توان از یک سری گره‌های ذهنی که ممکن است در ذهن شهروندان ایجاد شود رهایی یافت و به احقاق حقوق اصحاب دعوی کمک کرد.

در این بحث به دو ریز موضوع اشاره می‌شود اولاً دیوار مشترک بین دو ملک و دوماً سقف مشترک مابین طبقات.

پیرامون بحث دیوار مشترک به طور سلسله مراتبی موضوعاتی ذکر می‌شود. تعریف دیوار مشترک: یعنی دیواری که مابین دو ملک قرار دارد و البته قرینه و علامتی دال بر اینکه این دیوار اختصاص به یکی از طرفین دارد وجود ندارد به منظور درک مفهوم واژه قرینه به چند مثال ذکر شده در قانون می‌توان استناد کرد:الف: سرتیر ب: بنا به طور ترصیف، قفل و بست شدن آجرهای یک قسمت بنا با قسمت دیگر آن ج: تزیینات فنی روی

۷

دانستی‌های فناوری

پارک های علم و فناوری و مراکز رشد

مازیار ناظران رئیس مرکز رشد فناوری نیشابور، مدرس دانشگاه و فعال در حوزه فناوری و نوآوری

شرکتهای دانش بنیان ، عنوانی که چند سالی است بر سرزناهاست و در محافل مختلف علمی و اقتصادی به آنها زیاد ارجاع می شود، اما شرکت دانش بنیان چیست ؟ و یک شرکت چگونه دانش بنیان می شود ؟

همانطور که در گفتارهای قبلی با زیست بوم فناوری و نوآوری و بازیگران آن آشنا شدیم ، در این مطلب نیز قصد معرفی دیگر نقش آفرینان زیست بوم را داریم. به موجب آئین نامه تشخیص شرکتهای و موسسات دانش بنیان ، شرکتهای دانش بنیان ،موسسات خصوصی و یا تعاونی هستند که به منظور افزایش علم و ثروت ،توسعه اقتصادی بر پایه دانش و تحقیق اهداف علمی و اقتصادی در راستای گسترش اختراع و نوآوری و در نهایت تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات)در حوزه فناوری های نوین و با ارزش افزوده بالا (به ویژه در تولید نرم افزارها های مربوط) تشکیل می شود.

ارزیابی و تشخیص صلاحیت یک شرکت بعنوان یک شرکت دانش بنیان ،از جمله مهمترین وظایف معاونت علمی ،فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری می باشد که از ابتدای تاسیس این معاونت ،رونه توسعه علم و فناوری در کشور ، تکمیل نظام ملی نوآوری و تمرکز بر توسعه شرکتهای دانش بنیان و تجاری سازی نتایج حاصل از تحقیق و توسعه مورد توجه بوده است که در این مسیر همواره زیر ساختهای قانونی یکی از مهمترین مسائل پیش روی حوزه علم و فناوری شناسایی شده است و بر همین اساس و اطلاعات حاصله از سایت معاونت علمی در سال ۸۷ ایده شکل گیری وجود قانون مستقل برای حمایت از شرکتهای دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات بوجود آمد و در نهایت قانون حمایت از شرکتهای دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات در آذرماه سال ۸۹ از سوی رئیس جمهور وقت به معاونت علمی ریاست جمهوری و وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری برای اجرا ابلاغ شد . این قانون بصورت کلی دارای دو موضوع تشکیل صندوق نوآوری و شکوفایی و معافیتها و سایر حمایتها است که با ابلاغ آئین نامه اجرایی با محوریت ارزیابی و حمایت از شرکتهای دانش بنیان ،کارگروه

ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتهای و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا تشکیل گردید و تا کنون برنامه ها و اقدامات متنوعی در راستای اجرای این قانون توسط دبیرخانه کارگروه پیگیری شده است . که بر این اساس و امار ذکر شده در سایت معاونت توسعه شرکتهای دانش بنیان ۱۶۹۴ شرکت دانش بنیان نوپا ، ۵۸۹ شرکت دانش بنیان فناور و ۱۷۴۸ شرکت دانش بنیان نیاور در حال حاضر مشغول فعالیت می باشند .

لازم به به توضیح می باشد که شرکت دانش بنیان نوپا، آن دسته از شرکتهای دانش بنیانی هستند که کمتر از نامه مالیاتی ندارند یا بر اساس آخرین اظهارنامه مالیاتی خود کمتر از ۵۰ میلیارد ریال در آمد عملیاتی داشته باشند ، و شرکتهای دانش بنیان فناور به شرکتهای دانش بنیانی گفته می شود که در آخرین اظهارنامه مالیاتی خود بیش از ۵۰ میلیارد ریال درآمد عملیاتی داشه باشند و سهم فروش دانش بنیان آنها بیشتر از ۵۰ درصد می باشد و این درحالی است که شرکتهای دانش بنیانی که در آخرین اظهارنامه مالیاتی خود بیش از ۵۰ میلیارد ریال درآمد عملیاتی داشته باشند و سهم فروش دانش بنیان آنها کمتر از ۵۰ درصد باشد ، بعنوان شرکتهای دانش بنیان ناوور شناخته میشوند . همانطور که پیش تر نیز عنوان شد ، ارزیابی شرکتهای برای اینکه در زمره شرکتهای دانش بنیان قرار گیرند و بتوانند یکصد و ده برنامه حیاتی شرکتهای دانش بنیان بهره مند شوند ، در اختیار کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتهای و موسسات دانش بنیان و براساس دانش فنی ارائه شده در محصولات و خدمات آن شرکت می باشد که می بایست از نظر پیچیدگی های فنی و علمی در سطح های مختلف و در زمره شرکتهای دانش بنیان قرار گیرند و بتوانند در یک بازه زمانی ۳ الی ۶ ماه به راحتی قابل کپی برداری و پیاده سازی نباشدو بعد از تایید این موضوع مهم و اصلی با توجه به عملکرد مالی شرکت در یکی از دسته بالا قرار گیرند .

در گفتار بعدی برخی از حمایتهای ویژه شرکتهای دانش بنیان جهت آگاهی بیشتر ارایه خواهد شد . ذکر این نکته در پایان لازم است که در جهت توسعه کمی و کیفی شرکتهای دانش بنیان ، بازیگران زیست بوم فناوری و نوآوری در کنار مسولین که می توانند سیوگاران این مهم باشند ، نقش مؤثری دارند تا شاهد شکوفایی اقتصاد دانش بنیان باشیم هماکونه که رهبر معظم انقلاب در یکی از سخنرانی های خود اشاره داشتند که : یکی از بهترین و مؤثرترین مولفه ای اقتصاد مقاومتی ، اقتصاد دانش بنیان می باشد .

اثرات توکسیک

گرد و غبار نیشابور بر سلامت

این ذرات گردو غبار باعث افزایش سرعت رشد سلول ها در همه سلول های آزمایش شده می شوند.

افزایش رشد سلول ها مقدمه ای برای ایجاد سرطان است و بنابراین ورود بیش از اندازه این گرد و غبار به بدن می تواند باعث شروع سرطان در این بافت ها گردد. تماس این ذرات گرد و غبار با سلول های ذکر شده همچنین باعث افزایش ژن های مربوط به التهاب سلولی شده است.
جالب آنکه ذرات گرد و غبار جمع آوری شده از درون منازل اثرات بسیار قوی تری نسبت به گرد و غبار جمع آوری شده از خارج منزل نشان داده اند. همچنین گرد و غباری که از مناطق پرتراپیگ جمع آوری شده اند اثرات بیشتری بر روی سلول ها نشان داده اند. اثرات قویتر مربوط به محتوای بالاتر فلزات سنگین در گرد و غبار این مناطق است.

با توجه به نتایج به دست آمده از این تحقیق به نظر می رسد به منظور جلوگیری از اثرات مضر گرد و غبار شهری رعایت بعضی اصول الزامی است.

محققان تغذیه معتقدند که مصرف مواد حاوی آنتی اکسیدان برای حذف و یا کاهش رادیکال های آزاد ضروری است.

بنابراین می‌توان با مصرف موادی غذایی که حاوی آنتی اکسیدان هستند از خطرات حاصل از تجمع رادیکال های آزاد ذرات گرد و غبار جلوگیری کرد. همچنین با توجه به اینکه گرد و غبار داخل منازل محتوای بالای از فلزات سنگین را نشان داده اند می‌توان با استفاده از راهکارهایی مانند گردگیری روزانه در جهت حذف این ذرات و جلوگیری از تماس بیش از اندازه افراد پر خطر شامل کودکان، افراد مسن و افراد با بیماری زمینه ای اقدام نمود.

واحد ترجمان دانش سلامت

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی نیشابور

مقاله

نقش رسانه ها در مدیریت

منابع آب

محسن نکایان

کارشناس منابع آب

آب و مدیریت منابع آب از زمان پیدایش اولین تمدن ها در دنیا مطرح بوده و مقوله استفاده صحیح از منابع آب در تمامی قرون به ویژه در بخش های خشک و نیمه خشک کره زمین همیشه یکی از موضوعات مهم و اساسی کشورها و دولتمردان بوده است.

۷۵درصد از کره ی زمین را آب تشکیل می دهد که از این میزان ۳درصد آب شیرین می باشد و از این مقدار هم فقط ۰۵،۰۷۵،۰ قابل بهره برداری و استحصال می باشد. در مصارف مختلف می باشد.
سرازه آب تجدید پذیر در دنیا ۶۵۰۰متر مکعب در سال به ازای هر نفر می باشد در حالی که در ایران این عدد به ازای هر نفر کمتر از ۱۲۰۰ متر مکعب می باشد.در استان خراسان رضوی ۶۰۰متر مکعب می باشد. حال باتوجه به این مقدار محدود آب و باتوجه به خشکسالی های چند سال اخیر که متوسط بارندگی در کشور را به عدد ۲۳۰ میلیمتر کاهش داده و این عدد در خراسان رضوی تنها ۱۲۰ میلیمتر است لزوم بهره وری بیشتر در منابع آب و مدیریت و استفاده صحیح از این منابع محدود را دو چندان می نماید. ورود تجهیزات حفاری چاه های عمیق از دهه ۴۰به کشور و حفر چاه های عمیق و نیمه عمیق بدون توجه به بتانسیل آبخوان باعث شد تا در حال حاضر اکثر دشت های کشور منوعه و متنوعه بحرانی باشند وزنگ تمام شدن منابع آب های زیرزمینی یا بی کیفیت شدن آنها در اکثر نقاط ایران به گوش برسد.

حفر چاه های غیرمجاز و اضافه برداشت از چاه های مجاز بدون هیچ محدودیتی در سال های اخیرناقص مرگ دشت ها را به صدا درآورده و دلیل این مدعا هم فرونشست خیلی از دشت های کشور مانند دشت نیشابور، دشت همدان و دشت سرایان و فردوس در خراسان جنوبی می باشد.

اما نگاه به تمدن بالای ایرانیان و مدیریت بحران ها در طول تاریخ این سوال را در اذهان ما جرقه می زند که چرا قواننی مانند قنات قصبه گناباد با بیش از دو هزار سال در دل کویر هنوز توانسته است ماموریت خود را به بهترین نحوه انجام دهد اما دشت های کشور در قریب به ۵۰سال با افت شدید منابع آب و حتی خشکی کامل مواجه گردیده است؛ آیا دلبلی می تواند غیر از عدم مدیریت یکپارچه دشت در حوزه آب داشته باشد و آیا نگاه غیر تخصصی ورود مقوله های غیر کارشناسی و برداشت های خصصی در راستای تحقق اهداف اشخاص یا گروه های خاصی باشد؟ نگاه های غیر مسئولانه و غیر کارشناسانه به مدیریت آب در حال حاضر باعث شد که کسری مخزن در کشور به عدد ۱۴۰ میلیارد متر مکعب برسد. این یعنی اینکه ما از سهم آبی که برای فرزندان و نسل های آینده باید استناداری می کردیم نیز سوء برداشت و اضافه برداشت داریم . اما در این بین وظیفه دراست ها و نقش حساس آنان به عنوان معتمدین جامعه چیست؟

رسانه ها با توجه به اینکه زبان گویای مردم در بیان مطالبات به حق آنان از بخش های مختلف مدیریتی در کشوری می باشد در حوزه آب نیز نقش بسیار تاثیر گذار و بسزایی دارند چرا که مطالبه گری در مدیریت منابع آب و پاسخگو کردن مدیرانی که در این بخش تصمیم گیر اصلی هستند یکی از رسالت های رسانه ها در کشور می باشد.

آگاه سازی مردم از آخرین وضعیت منابع آب، مطالبه گری از مدیران و تصمیم گیران کلان برای نه روزآوری قوانین و مقررات بخش آب کشور، روشن گری مردم در برابر عواقب افرادی که به عنوان متخلف آبی با زدن چاه های غیر مجاز و اضافه برداشت های غیرقانونی برای کشور و تمدن کشور ایجاد مخاطره می نمایند همه از رسالت ها و ماموریت های خطیر اصحاب رسانه و قلم در این عرصه مهم و حیاتی است.

نه تنها کشور ما بلکه تمامی کشورهای دنیا که در اقلیم خشک و نیمه خشک مانند ما واقع شده اند در جنگ آب و تلاش برای تأمین آب پایدار و مطمئن وارد شده اند که این را در تعاملات و برخی مناقشات منطقه ای در کشورها در حال حاضر شاهد هستیم. اما کشوری خواهد توانست در این روزگار سخت به لحاظ شرایط آبی و پیامدها و عواقب ناشی از آن موفق بیرون آید که با میدان داری رسانه ها بتواند تعامل خوبی بین مسئولین، مردم و بهره برداران کلان در حوزه آب ایجاد نماید که حلقه اتصال این زنجیره مدیریتی ، رسانه و دلسوزان عرصه قلم و خیر می تواند باشد.

با آرزوی روزی که اصحاب رسانه نه تنها در وقت بحران ها بلکه در هنگام تصمیم سازی و تصمیم گیری های کلان و استراتژیک کشور در کنار مسئولین قرار گیرند تا همه مطالبات مردم به گوش مسئولین برسد و هم عملکرد دولتمردان ، منصفانه به اطلاع جامعه رسانده شود.